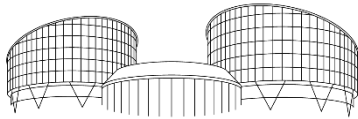

- © [Institutul European din România](#) - Această traducere nu obligă Curtea.
© [European Institute of Romania](#) - This translation does not bind the Court.
© [Institut européen de Roumanie](#) - Cette traduction ne lie pas la Cour.

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

*Press Unit
Unité de la Presse*

Fișă tematică – Persoanele vârstnice și CEDO

februarie 2019

Această fișă tematică nu obligă Curtea și nu este exhaustivă

Persoanele vârstnice și Convenția europeană a drepturilor omului

Dreptul la viață (art.2 din Convenția europeană a drepturilor omului)

Moartea pretins cauzată de condițiile precare din spital și/sau de un tratament neadecvat

Cerere pendinte

[Volintiru împotriva Italiei \(cererea nr. 8530/08\)](#)

Cerere comunicată guvernului italian la 19 martie 2013

În februarie 2007, mama în vârstă de 85 de ani a reclamantei a fost dusă de urgență la spital pentru hipoglicemie și leziuni neurologice grave, stare comatoasă, prezența simultană a unei infecții a fluxului sanguin din plămânul stâng și un blocaj al diurezei. Peste aproximativ o lună medicii au decis că aceasta trebuia externată; cu toate că starea sănătății sale încă era considerată gravă, existase o ușoară ameliorare și starea ei apărea acum stabilă. La 10 martie 2007 aceasta a fost dusă la camera de gardă în stare de comă. A murit la 19 martie 2007. Reclamanta se plânge, în special, că mama ei nu a primit tot tratamentul necesar pentru a-și proteja viața. Totodată, a mai susținut că precarele condiții din spital au cauzat infecția care a dus la decesul mamei sale, și s-a plâns de lipsa unei anchete efective a autorităților în această problemă.

[Curtea Europeană a Drepturilor Omului a comunicat cererea guvernului italian și a adresat întrebări părților, în conformitate cu art. 2 \(dreptul la viață\), art. 3 \(interzicerea tratamentului inuman sau degradant\), art. 8 \(dreptul la respectarea vieții private și de familie\) și art. 35 \(criterii de admisibilitate\) din \[Convenția europeană a drepturilor omului\]\(#\).](#)

Dispariția unui pacient cu Alzheimer din centrul de îngrijire și asistență

[Dodov împotriva Bulgariei](#)

17 ianuarie 2008

Cauza privea dispariția mamei reclamantului, care suferea de Alzheimer, dintr-un cămin pentru persoane vârstnice administrat de stat. Reclamantul a afirmat că viața mamei sale fusese pusă în pericol de neglijența personalului căminului, că poliția nu luase toate măsurile necesare pentru a-i căuta mama imediat după dispariție și că ancheta nu duse la sancțiuni penale sau disciplinare. A reclamat, de asemenea, durata excesivă a acțiunii civile pentru a obține despăgubiri.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 2** (dreptul la viață) din Convenție. A considerat că este rezonabilă presupunerea că mama reclamantului murise. De asemenea, a constatat legătura directă dintre nesupravegherea mamei acestuia, în ciuda dispozițiilor de a nu o lăsa niciodată neînsoțită, și dispariția ei. În prezenta cauză, Curtea a observat că, în ciuda existenței în dreptul bulgar a trei căi de atac – penală, disciplinară și civilă – autoritățile nu oferiseră, în practică, reclamantului mijloacele pentru a stabili faptele legate de dispariția mamei sale și a trage la răspundere persoanele sau instituțiile care nu își respectaseră atribuțiile. Confruntat cu o cauză discutabilă de neglijență care a primejduit viața persoanei, sistemul juridic în ansamblul său nu a furnizat prin urmare un răspuns adecvat și la timp conform obligațiilor procedurale ale statelor în temeiul art. 2. De asemenea, Curtea a considerat că **nu a fost încălcat a art. 2** din Convenție în ceea ce privește reacția poliției la dispariția mamei reclamantului. Ținând seama de realitățile practice ale muncii zilnice a poliției, Curtea nu era convinsă că reacția acesteia în cazul dispariției fusese adecvată. În cele din urmă, Curtea a reținut că procedura civilă, care durase zece ani, nu respectase cerința termenului rezonabil, **încălcând art. 6 § 1** (dreptul la un proces echitabil) din Convenție.

Transferul nevoluntar al rezidenților dintr-un cămin pentru persoane vârstnice în alt cămin

Watts împotriva Regatului Unit

4 mai 2010 (decizie privind admisibilitatea)

Reclamanta în vârstă de 106 ani locuise mai mulți ani într-un cămin pentru persoane vârstnice pe care, din motive bugetare, consiliul local – proprietar și administrator al căminului – a decis să-l închidă. Reclamanta s-a plâns, în special, că transferul său involuntar de către autoritățile locale la un nou cămin pentru persoane vârstnice a dus la un risc pentru viața și sănătatea ei. Ea a susținut, în special, că transferul în cauză i-ar reduce speranța de viață cu 25%.

Curtea, constatând netemeinicia capetelor de cerere formulate de reclamantă, a declarat cererea **inadmisibilă**, în conformitate cu art. 35 (criteriile de admisibilitate) din Convenție. Curtea era convinsă că transferul inadecvat gestionat al rezidenților vârstnici ai unui cămin ar putea avea un impact negativ asupra speranței lor de viață ca urmare a fragilității generale și a rezistenței la schimbare a persoanelor în vârstă. Cu toate acestea, având în vedere alegerile operaționale pe care trebuie să le facă autoritățile locale în prestarea îngrijirii de tip rezidențial pentru vârstnici, planificarea atentă și pașii care fuseseră făcuți pentru a minimiza orice risc la adresa vieții reclamantei, Curtea a considerat că autoritățile își îndeplineseră obligațiile pozitive în conformitate cu art. 2 (dreptul la viață) din Convenție.

Interzicerea torturii și a pedepselor sau a tratamentelor inumane ori degradante (art. 3 din Convenție)

Pretinsa insuficiență a pensiei pentru limită de vârstă pentru un nivel de trai adecvat

Larioshina împotriva Rusiei

23 aprilie 2002 (decizie privind admisibilitatea)

Reclamanta era o femeie în vârstă care trăia din pensia pentru limită de vârstă și din alte prestații sociale. Aceasta a susținut în special că aceste beneficii nu erau suficiente pentru un nivel de trai corespunzător.

Curtea a declarat cererea **inadmisibilă** (vădit nefondată), în conformitate cu art. 35 (condiții de admisibilitate) din Convenție. Curtea a considerat că o plângere cu privire la suma cu totul insuficientă a pensiei și a celorlalte prestații sociale poate, în principiu, să ridice o problemă în temeiul art. 3 (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante) din Convenție. Cu toate acestea, pe baza materialelor avute la dispoziție, Curtea nu constată niciun indiciu că suma pensiei reclamantei și a prestațiilor sociale ar fi cauzat prejudicii sănătății sale fizice sau mentale care să atingă gradul minim de gravitate sub

incidența art. 3.

Budina împotriva Rusiei

18 iunie 2009 (decizie privind admisibilitatea)

Reclamanta primea o pensie de invaliditate. La atingerea vârstei de pensionare și la cererea reclamantei, pensia de invaliditate a fost înlocuită cu pensia pentru limită de vârstă. Considerând pensia inadecvată nevoilor sale, reclamanta a încercat fără succes să o actualizeze în instanță. Ulterior, s-a plâns Curții constituționale ruse că legea pensiilor permitea pensii sub nivelul stabilit de subzistență, dar în zadar.

Curtea a declarat cererea **inadmisibilă** (vădit nefondată), în conformitate cu art. 35 (condiții de admisibilitate) din Convenție. A notat că nu putea exclude că responsabilitatea statului pentru „tratamente” poate apărea atunci când un reclamant care depinde în totalitate de sprijinul statului se confruntă cu indiferența oficială aflându-se într-o situație gravă de privațiuni sau nevoi incompatibilă cu demnitatea umană. Cu toate acestea, deși venitul reclamantei nu era ridicat în termeni absoluți, ea nu reușise să-și justifice afirmația potrivit căreia lipsa de fonduri se traducea într-o suferință concretă. Într-adevăr, nu exista niciun indiciu în materialele depuse în fața Curții că nivelul pensiei și al prestațiilor sociale de care dispunea reclamanta nu era suficient pentru a o proteja de prejudicii aduse sănătății sale fizice sau mentale sau de o situație de degradare incompatibilă cu demnitatea umană. Prin urmare, deși situația sa era dificilă, Curtea nu a fost convinsă că în circumstanțele din prezenta cauză a fost atins pragul ridicat al prevăzut de art. 3 (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante) din Convenție.

Riscul pretins privind tratamentul contrar art. 3 în cazul aplicării unei decizii de expulzare

Chyzhevskia împotriva Suediei

25 septembrie 2012 (decizie de radiere)

Reclamanta, cetățean ucrainean în vârstă de 91 de ani, s-a plâns de faptul că executarea deciziei de expulzare pentru returnarea sa în Ucraina ar încălca art. 3 (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante) și art. 8 (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție, din cauza sănătății sale precare și a faptului că nu avea rude sau altă rețea socială în Ucraina.

Curtea a hotărât **radierea de pe rol a cauzei**, în conformitate cu art. 37 (radierea de pe rol) din Convenție, întrucât reclamantei i se acordase un permis de ședere permanentă în Suedia și astfel nu se mai confrunta cu expulzarea în Ucraina. Într-adevăr, având în vedere certificatul medical din februarie 2012, în care se afirma că sănătatea precară a reclamantei se deteriorase și că viața ei ar fi în mare pericol dacă ar fi urcată în avion pentru a fi expulzată, Consiliul suedez pentru migrație concluzionase că existau obstacole de natură medicală în aplicarea deciziei de expulzare.

Erolova împotriva Finlandei

14 ianuarie 2014 (decizie de radiere)

Bazându-se în special pe art. 3 (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante) și art. 8 (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție, reclamanta, cetățean rus, născută în 1935, a susținut că era în întregime dependentă de familia ei din Finlanda și că îndepărtarea sa în Rusia va avea consecințe grave.

Curtea a decis **radierea de pe rol a cauzei**, în temeiul art. 37 (radierea de pe rol) din Convenție. A observat că procedura internă se încheiase și că reclamantei i se acordase un permis de ședere permanentă în Finlanda, care putea fi reînnoit. Prin urmare, reclamanta nu mai reprezenta subiectul unui ordin de expulzare.

Senchishak împotriva Finlandei

18 noiembrie 2014

Cauza privea amenințarea cu îndepărtarea din Finlanda a unui cetățean rus de 72 de ani. Aceasta a susținut că nu va avea acces la îngrijire medicală în Rusia, fiind imposibil să obțină acolo un loc într-un centru de îngrijire și asistență, și din cauză că va fi separată de fiica sa, cetățean finlandez.

Curtea a hotărât că **nu va fi încălcat art. 3** (interzicerea tratamentelor inumane ori

degradante) din Convenție, **în cazul în care reclamanta avea să fie expulzată** în Rusia. Curtea a constatat că nici situația generală din Rusia, nici situația personală a reclamantei nu o va expune unui risc real de tratament inuman sau degradant dacă avea să fie expulzată. În special, nu a adus probe pentru a-și dovedi acuzația potrivit căreia nu ar avea acces la tratament medical în Rusia, unde există instituții private și publice de îngrijire sau posibilitatea de a angaja ajutor extern. De asemenea, Curtea avea garanția că se va ține seamă de starea sănătății reclamantei la momentul îndepărtării sale și că va fi organizată o transportare adecvată – de exemplu, cu ambulanța. Curtea a statuat în continuare că art. 8 (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție nu se aplică în cauza reclamantei și această parte din plângere a fost declarată **inadmisibilă**.

Condițiile de detenție și compatibilitatea menținerii în detenție cu vârsta

Sawoniuk împotriva Regatului Unit

29 mai 2001 (decizie privind admisibilitatea)

Reclamantul, născut în 1921, s-a referit la vârsta sa înaintată (79-80 de ani), la problemele de sănătate și la tratamentul necorespunzător din penitenciar care făceau extrem de dificilă pedeapsa închisorii. S-a plâns în special că aplicarea pedepsei obligatorii a detențiunii pe viață a încălcat art. 3 (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante) din Convenție.

În această cauză, Curtea a reiterat faptul că nu există nicio interdicție în Convenție cu privire la detenția în penitenciar a persoanelor care ating o vârstă înaintată. Cu toate acestea, neacordarea de îngrijiri medicale necesare deținuților poate constitui un tratament inuman și statele au obligația de a adopta măsuri pentru a asigura confortul persoanelor private de libertate. Dacă gravitatea relor tratamente sau a neglijenței atinge pragul interzis de art. 3 (interzicerea tratamentelor inumane sau degradante și a pedepselor) din Convenție, aceasta depinde de circumstanțele speciale ale cauzei, inclusiv vârsta și starea de sănătate a persoanei interesate ca și de durata și natura tratamentului și a efectelor sale fizice și psihice. În speță, întrucât s-a plâns de condițiile sale de detenție sau de lipsa tratamentului medical în contextul art. 3 din Convenție, Curtea constata că reclamantul nu formulase acțiuni în instanțele naționale, în fața cărora, în temeiul Legii drepturilor omului din 1998, în vigoare din octombrie 2000, ar fi putut să se bazeze direct pe dispozițiile Convenției. Prin urmare, reclamantul nu epuizase căile de atac interne în această privință așa cum prevede art. 35 (condițiile de admisibilitate) din Convenție și în consecință Curtea a declarat cererea **inadmisibilă**.

Papon împotriva Franței

7 iunie 2001 (decizie privind admisibilitatea)

Reclamantul, aflat în executarea unei pedepse privative de libertate pentru complicitate la săvârșirea de crime împotriva umanității, avea 90 de ani când a introdus cererea în fața Curții Europene a Drepturilor Omului. Acesta a susținut că menținerea în detenție a unei persoane de vârsta sa este contrară art. 3 (interzicerea pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante) din Convenție, iar condițiile de detenție din penitenciarul în care se afla nu erau compatibile cu vârsta sa înaintată și cu starea sa de sănătate.

Curtea a declarat cererea **inadmisibilă** (în mod vădit nefondată). Curtea nu a exclus posibilitatea ca în anumite condiții detenția unei persoane vârstnice pe o perioadă îndelungată să ridice o problemă în temeiul art. 3 (interzicerea pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante) din Convenție, dar a subliniat că trebuie să se țină seama de circumstanțele specifice fiecărei cauze în parte. De asemenea, Curtea a observat că niciunul dintre statele părți la Convenție nu are stabilită o vârstă maximă pentru detenție. În speță, Curtea a hotărât că, date fiind starea generală de sănătate a reclamantului și condițiile de detenție în cazul său, tratamentul acestuia nu atinsese nivelul de gravitate necesar pentru a intra în domeniul de aplicare a art. 3 din Convenție. Deși avea afecțiuni cardiace, starea sa generală a fost definită ca „bună” într-un raport de expertiză.

A se vedea, de asemenea: **Priebke împotriva Italiei**, decizia privind admisibilitatea din

5 aprilie 2001; **[Enea împotriva Italiei](#)**, hotărârea (Marea Cameră) din 17 septembrie 2009.

[Farbtuhs împotriva Letoniei](#)

2 decembrie 2004

Reclamantul, declarat vinovat în septembrie 1999 pentru comiterea infracțiunilor de genocid și infracțiuni contra umanității pentru rolul avut în deportarea și decesul a zeci de cetățeni letoni în timpul represiunii staliniste din 1940 și 1941, s-a plâns că, date fiind vârsta, infirmitatea sa și incapacitatea penitenciarelor din Letonia de a răspunde nevoilor sale specifice, menținerea pedepsei închisorii constituia un tratament contrar art. 3 (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante) din Convenție. În cele din urmă, în 2002, instanțele interne au scutit reclamantul de executarea restului de pedeapsă, după ce au constatat *inter alia* că acesta contractase alte două boli aflându-se în penitenciar și că în general i se agravase starea de sănătate. Reclamantul a fost pus în libertate a doua zi.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 3** (interzicerea tratamentelor degradante) din Convenție. A notat că reclamantul avea 84 de ani când a fost trimis la închisoare, fiind paraplegic și cu dizabilități și astfel în incapacitatea de a îndeplini majoritatea sarcinilor zilnice fără ajutor. În plus, în momentul privării de libertate, suferea deja de mai multe boli grave, majoritatea cronice și incurabile. Curtea a considerat că, atunci când autoritățile naționale au decis încarcerarea unei astfel de persoane, acestea trebuiau să aibă deosebită grijă ca să se asigure de compatibilitatea condițiilor de detenție cu nevoile specifice generate de infirmitatea deținutului. Având în vedere circumstanțele cauzei, Curtea a constatat că, având în vedere vârsta, infirmitatea și starea reclamantului, menținerea acestuia în detenție nu era o măsură adecvată. Situația în care a fost adus era de natură a-i cauza o stare permanentă de anxietate și o senzație de inferioritate și de umilire atât de acută încât să constituie tratament degradant. Prin întârzierea cu mai mult de un an a punerii sale în libertate, deși directorul penitenciarului a depus în acest sens o cerere oficială însoțită de probe medicale, autoritățile letone nu l-au tratat prin urmare pe reclamant în conformitate cu dispozițiile art. 3 din Convenție.

[Haidn împotriva Germaniei](#)

13 ianuarie 2011

Reclamantul din această cauză, născut în 1934, s-a plâns în special că plasarea sa în arest preventiv pe durată nedeterminată, după ce executase integral pedeapsa cu închisoarea, reprezentase un tratament inuman și degradant.

Curtea a hotărât că **nu fusese încălcat art. 3** (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante) din Convenție, constatând că în prezenta cauză nu fusese atins nivelul minim de gravitate necesar pentru tratamente sau pedepse inumane sau degradante. Curtea nu era convinsă în mod special că vârsta avansată a reclamantului combinată cu starea sa precară (dar nu gravă) de sănătate erau de natură să-l aducă în domeniul de aplicare a art. 3 din Convenție.

[Contrada \(nr. 2\) împotriva Italiei](#)

11 februarie 2014

Reclamantul, în vârstă de aproape 83 de ani, a susținut în special că, date fiind vârsta și starea sa de sănătate, respingerea repetată de către autorități a cererilor sale pentru suspendarea executării pedepsei ori pentru comutarea pedepsei în arest la domiciliu era un tratament inuman și degradant.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 3** (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante) din Convenție. În special, a observat că era neîndoielnic faptul că reclamantul suferise de mai multe afecțiuni medicale grave și complexe și că toate rapoartele și certificatele medicale prezentate autorităților competente în cadrul procedurii constataseră în mod consecvent și fără echivoc că starea de sănătate a acestuia nu era compatibilă cu regimul de executare a pedepsei la care a fost supus. Curtea a mai observat că cererea reclamantului de a fi plasat în arest la domiciliu a fost aprobată abia în 2008, adică abia după 9 luni de la prima cerere. Având în vedere certificatele medicale puse la dispoziția autorităților, timpul scurs până la plasarea acestuia în arest la domiciliu și motivarea deciziilor de respingere a cererilor, Curtea a constatat că menținerea reclamantului în

detenție fusese incompatibilă cu interdicția tratamentelor inumane ori degradante conform art. 3 din Convenție.

Obligația de a îndeplini serviciul militar

Taştan împotriva Turciei

4 martie 2008

Înscris în registrele de stare civilă în 1986, reclamantul a fost chemat în februarie 2000 – la vârsta de 71 de ani – pentru a îndeplini serviciul militar. A fost obligat să execute pregătirea militară și să ia parte la toate activitățile fizice ca și recruții în vârstă de 20 de ani. După ce starea sănătății sale s-a deteriorat, a obținut un certificat care îl scutea de serviciul militar în aprilie 2000. Reclamantul s-a plâns în special că fusese obligat la îndeplinirea serviciului militar în ciuda vârstei sale, susținând în special că fusese supus unor rele tratamente fizice și psihice.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 3** (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante) din Convenție **coroborat cu art. 13** (dreptul la o cale de atac eficientă). Aceasta a considerat, în special, că prin chemarea reclamantului pentru a îndeplini serviciul militar și faptul că a fost ținut acolo, făcându-l să ia parte la pregătirea rezervată recruților mult mai tineri decât el, fusese supus unei experiențe deosebit de traumatizante și îi fusese afectată demnitatea. Îi fusese provocată o suferință suplimentară față de ce implica pentru orice bărbat obligația îndeplinirii serviciului militar și care reprezentase, în sine, tratament degradant în sensul art. 3.

Interzicerea sclaviei și a muncii forțate (art. 4 din Convenție)

Meier împotriva Elveției

9 februarie 2016

Această cauză privea cerința ca o persoană privată de libertate să muncească peste vârsta de pensionare. Reclamantul a invocat în special faptul că îi fusese încălcat dreptul de a nu i se cere să execute muncă forțată sau obligatorie.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 4 § 2** (interzicerea muncii forțate) din Convenție. A subliniat în special că între statele membre ale Consiliului Europei nu exista consens cu privire la munca obligatorie pentru persoanele private de libertate după vârsta de pensionare. În consecință, a scos în evidență, pe de o parte, faptul că autoritățile elvețiene se bucurau de o marjă de apreciere substanțială și, pe de altă parte, faptul că nu poate fi dedusă nicio interdicție absolută din art. 4 din Convenție. Munca obligatorie efectuată de reclamant în timpul detenției sale poate astfel fi considerată „muncă cerută a fi efectuată în cursul normal al detenției”, în sensul art. 4 din Convenție. În consecință, nu constituise „muncă forțată sau obligatorie” în sensul acestui articol.

Dreptul la libertate și la siguranță (art. 5 din Convenție)

H.M. împotriva Elveției (nr. 39187/98)

26 februarie 2002

Reclamanta, născută în 1912, s-a plâns de lipsa de legalitate a pedepsei sale privative de libertate deoarece fusese plasată într-un centru de îngrijire și asistență pe motivul neglijenței. Ea a susținut în această privință că în Convenție numai „vagabondajul” este citat, și nu neglijența, ca motiv de detenție. Se plânge că detenția ei era lipsită de legalitate.

Curtea a hotărât că **nu a fost încălcat art. 5 § 1** (dreptul la libertate și siguranță) din Convenție, constatând că, în circumstanțele speței, plasarea reclamantei în centrul de îngrijire și asistență nu reprezenta lipsire de libertate în sensul art. 5 § 1, ci fusese o măsură responsabilă pe care o luaseră autoritățile competente în interesul reclamantei, pentru a-i oferi servicii de îngrijire medicală necesare, condiții de viață și standarde de igienă satisfăcătoare. Curtea a considerat în special că reclamanta avusese ocazia de a primi îngrijiri la domiciliu, dar că aceasta și fiul ei refuzaseră să coopereze. Ulterior, condițiile de trai ale acesteia se deterioraseră atât de mult încât autoritățile hotărâseră să

treacă la acțiune. Comisia de apel a examinat cu atenție circumstanțele cauzei și a hotărât că în centrul de îngrijire și asistență în cauză, aflat într-o zonă familiară reclamantei, i se putea oferi acesteia îngrijirea necesară. Reclamanta putea de asemenea să mențină un contact social cu lumea exterioară în timp ce se afla în centru. Curtea a mai reținut că reclamanta, după ce se mutase în centrul de îngrijire și asistență, fusese de acord să rămână acolo.

Vasileva împotriva Danemarcei

25 septembrie 2003

Reclamanta, în vârstă de 67 de ani cu stare de sănătate precară, a avut o altercație într-un autobuz cu un controlor care a acuzat-o că nu avea un bilet de călătorie valabil. A fost chemată poliția și reclamanta a fost arestată pentru că nu comunicase numele, adresa și data nașterii la cererea poliției.

A fost dusă la secția de poliție, unde a fost reținută de la ora 21.30 până la ora 11.00 a doua zi, după ce se identificase. După punerea sa în libertate, reclamanta s-a prăbușit și a fost internată trei zile cu tensiune arterială crescută. S-a plâns că reținerea ei era lipsită de legalitate.

Curtea a hotărât că a fost **încălcat art. 5 § 1** (dreptul la libertate și siguranță) din Convenție, constatând că autoritățile nu ajunseseră la echilibrul dintre dreptul la libertate și la siguranță și nevoia de a asigura îndeplinirea unei obligații prevăzute de lege. Se adevărase faptul că reținerea fusese conform Legii privind administrarea justiției, care obliga toate persoanele să-și facă publice numele, adresa și data nașterii la cererea poliției și urmărea să asigure îndeplinirea acestei obligații. Curtea a recunoscut, de asemenea, că era esențial ca poliția să poată identifica cetățenii în cadrul exercitării sarcinilor sale, precum și că era legitim pentru companiile de transport să implice poliția în litigii privind valabilitatea unui bilet de autobuz. Cu toate acestea, în ceea ce privește durata reținerii, privarea de libertate a reclamantei timp de 13 ore și jumătate fusese mai lungă decât necesar și neproportională cu scopul reținerii sale, ținând seama de faptul că nu se întreprinseseră eforturi pentru stabilirea identității acesteia pe toată perioada reținerii. În plus, reclamanta nu fusese asistată de un medic, fapt care ar fi fost justificat de vârsta sa înaintată și ar fi servit de asemenea la depășirea impasului din comunicarea dintre aceasta și poliție.

Dreptul la un proces echitabil (art. 6 din Convenție)

Pretinsa durată excesivă a procedurii

Süssmann împotriva Germaniei

16 septembrie 1998

Reclamantul, născut în 1916, s-a plâns de durata lungă a acțiunii penale în fața Curții Constituționale Federale privind reducerea pensiei sale suplimentare.

Curtea a hotărât că **nu a fost încălcat art. 6 § 1** (dreptul la un proces echitabil) din Convenție, privitor la durata procedurilor. A reținut ca admisibil că pentru reclamant în cadrul procedurii era în joc un considerent obiectiv: pensia suplimentară îi fusese redusă și, având în vedere vârsta sa, procedura în fața Curții Constituționale Federale fusese de o importanță incontestabilă pentru el. Totuși, modificările la sistemul de pensii suplimentare nu produseseeră reclamantului asemenea prejudicii încât să impună instanței respective obligația de a se ocupa de cauza sa ca de o problemă foarte urgentă, cum este valabil în anumite tipuri de litigii.

Jablonská împotriva Poloniei

9 martie 2004

Reclamanta de 81 de ani s-a plâns că durata acțiunii în anularea unui act notarial depășise termenul rezonabil. A susținut în special că, în ciuda vârstei foarte înaintate și a faptului că fiecare înfățișare în instanța regională implica o călătorie lungă și oboseitoare, participase la audieri și prezentase dovezi ori de câte ori fusese necesar și nu cauzase nicio amânare nejustificată.

Curtea a hotărât că a fost **încălcat art. 6 § 1** (dreptul la un proces echitabil) din Convenție,

privitor la durata procedurilor, având în vedere mai ales faptul că, dată fiind vârsta înaintată a reclamantei – avea deja 71 de ani când a început acțiunea în instanță – instanțele poloneze ar fi trebuit să manifeste o diligență deosebită în tratarea cauzei sale.

Proceduri de lipsire a persoanelor de capacitatea lor juridică

X și Y împotriva Croației (nr. 5193/09)

3 noiembrie 2011

Această cauză privea acțiunile inițiate de serviciile sociale pentru a lipsi o mamă și o fiică de capacitatea lor juridică. Prima reclamantă, născută în 1923, era imobilizată la pat și suspectată de a suferi de demență. Mai întâi i-a fost numit un tutore în iulie 2006 și apoi a fost lipsită de capacitate juridică în august 2008. Aceasta a pretins că procedura nu fusese corectă, deoarece nu fusese notificată și ca urmare nu fusese audiată de un judecător și nu fusese în măsură să prezinte probe.

Curtea a hotărât că a fost **încălcat art. 6 § 1** (dreptul la un proces echitabil) din Convenție, privitor la prima reclamantă, constatând că aceasta fusese privată de garanțiile procedurale corespunzătoare în acțiunea având drept rezultat o decizie cu efecte negative asupra vieții sale private. Cu privire în special la motivările prezentate de instanțele naționale pentru deciziile lor, Curtea nu a putut decât să observe că, în scopul asigurării unei îngrijiri adecvate a persoanelor în vârstă, autoritățile statului aveau la dispoziție măsuri mult mai puțin invazive decât lipsirea lor de capacitate juridică.

Dreptul la respectarea vieții private și de familie (art. 8 din Convenție)

Sinuciderea asistată

Gross împotriva Elveției

30 septembrie 2014 (Marea Cameră)

În această cauză, reclamanta, o femeie vârstnică – care dorea să-și curme viața deși nu suferea de o boală clinică – a făcut plângere pentru că nu a putut să obțină aprobarea autorităților elvețiene pentru a primi o doză letală de medicament pentru a se sinucide. Reclamanta s-a plâns că, refuzându-i dreptul de a decide prin ce mijloace și în ce moment se va sfârși viața sa, autoritățile elvețiene au încălcat art. 8 (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție.

În hotărârea Camerei din 14 mai 2013, Curtea a decis, cu majoritate, că a fost încălcat art. 8 (dreptul la respectarea vieții private) din Convenție. Aceasta a constatat, în special, că legislația elvețiană nu era suficient de clară cu privire la condițiile în care era permisă sinuciderea asistată.

Cauza a fost ulterior trimisă Marii Camere la cererea guvernului elvețian.

În ianuarie 2014, guvernul elvețian a informat Curtea că aflase că reclamanta a decedat în noiembrie 2011.

Prin hotărârea Marii Camere din 30 septembrie 2014, Curtea a declarat, cu majoritate, cererea inadmisibilă. Aceasta a ajuns la concluzia că reclamanta intenționase să inducă în eroare Curtea cu privire la o chestiune legată chiar de fondul plângerii sale. În special, aceasta luase măsuri speciale de precauție pentru a împiedica divulgarea de informații despre moartea sa către avocatul său, și astfel către Curte, pentru a împiedica instanța europeană să întrerupă judecarea cauzei sale. În consecință, Curtea constata că, prin comportamentul său, reclamanta abuzase de dreptul de a depune o cerere individuală [art. 35 § 3 lit. a) și § 4 din Convenție]. Ca urmare a acestei hotărâri, constatările din hotărârea Camerei din 14 mai 2013, care nu au rămas definitive, nu mai sunt valabile din punct de vedere juridic.

Refuzul unei companii de asigurări de a plăti cheltuielile medicale pretinse pentru o operație de schimbare de sex

Schlumpf împotriva Elvetiei

8 ianuarie 2009

Această cauză privea refuzul asigurătorilor de sănătate de a-i plăti reclamantei costurile operației de schimbare de sex pe motiv că aceasta nu respectase perioada de așteptare de doi ani pentru a permite o reexaminare, așa cum cere jurisprudența Tribunalului federal al asigurărilor ca o condiție pentru plata costurilor acestor operații. Reclamanta susținea că suferința psihică pe care i-o provoca tulburarea de identitate venea încă din copilărie și o dusesse în repetate rânduri la un pas de sinucidere. În ciuda tuturor acestora, și deși la vârsta de aproape 40 de ani era deja sigură că este transsexuală, ea acceptase responsabilitățile de soț și tată până când copiii au crescut și soția ei a murit de cancer în 2002.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție. Aceasta a considerat, *inter alia*, că perioada de doi ani, în special la vârsta de 67 de ani a reclamantei, ar fi fost de natură să-i influențeze decizia privind operația, afectându-i astfel libertatea de stabilire a identității de gen. Având în vedere situația specială a reclamantei și marja limitată de apreciere a statului pârât în legătură cu unul dintre cele mai intime aspecte al vieții private, Curtea a concluzionat, prin urmare, că nu existase un just echilibru între interesele societății de asigurări și interesele reclamantei. Curtea a hotărât prin urmare că a fost **încălcat art. 6 § 1** (dreptul la un proces echitabil) din Convenție, prin refuzul Tribunalului federal al asigurărilor de a lua în considerare rapoartele de expertiză și prin lipsa audierii publice.

Reducerea / suprimarea îngrijirii pe timp de noapte

McDonald împotriva Regatului Unit

20 mai 2014

Această cauză privea o doamnă de 71 de ani, cu o mobilitate extrem de limitată, care s-a plâns că o autoritate locală îi redusese suma alocată îngrijirii sale săptămânale. Reducerea era întemeiată pe decizia autorității locale că nevoile acesteia de a merge la toaletă noaptea ar putea fi rezolvate prin furnizarea de pampersși și cearceafuri absorbante în locul unui îngrijitor pe timp de noapte care să o asiste în utilizarea toaletei. Reclamanta a susținut că decizia de a-i reduce indemnizația de îngrijire pe motiv că ar putea folosi absorbante pentru incontinență noaptea, chiar dacă nu era incontinentă, dusesse la o ingerință nejustificată și disproporționată în exercitarea dreptului său la respectarea vieții private și o expusese unei ofense considerabile.

Curtea a considerat că decizia de a reduce suma alocată pentru îngrijirea reclamantei reprezentase o ingerință în dreptul acesteia la respectarea vieții private și de familie, întrucât îi cerea să folosească pampersși când ea nu suferea de fapt de incontinență. Curtea a hotărât că a fost **încălcat art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție în perioada cuprinsă între 21 noiembrie 2008 și 4 noiembrie 2009 deoarece ingerința în dreptul reclamantei la respectarea vieții private și de familie nu fusese în conformitate cu legislația națională în această perioadă. Curtea a declarat, de asemenea, **inadmisibilă** (în mod vădit nefondată) plângerea reclamantei privind perioada de după 4 noiembrie 2009, deoarece statul dispunea de o putere considerabilă pentru a lua decizii privind alocarea unor resurse limitate și, prin urmare, ingerința în drepturile reclamantei fusese „necesară într-o societate democratică”.

Refuzul pensiei pentru limită de vârstă pentru un transsexual la vârsta aplicabilă celorlalte femei

Grant împotriva Regatului Unit

23 mai 2006

Reclamanta, transsexuală în vârstă de 68 de ani trecută post-operatoriu de la sexul masculin la sexul feminin, s-a plâns de nerecunoașterea juridică a schimbării sexului și de

refuzul de a i se plăti pensia pentru limită de vârstă aplicabilă celorlalte femei (60). Cererea sa a fost respinsă pe motivul că ar fi avut dreptul la o pensie de stat numai la vârsta de 65 de ani, aceasta fiind vârsta de pensionare a bărbaților. Contestația sa a fost respinsă. În 2002 a solicitat redeschiderea cauzei sale în lumina hotărârii *Christine Goodwin împotriva Regatului Unit*¹ din 11 iulie 2002 a Curții Europene a Drepturilor Omului. La 5 septembrie 2002, Departamentul pentru muncă și pensii, având în vedere hotărârea *Christine Goodwin*, a refuzat să-i acorde reclamantei pensia de stat. În decembrie 2002, când reclamanta a împlinit vârsta de 65 de ani, au început plățile pentru pensie.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție. Cu toate că statutul de victimă al reclamantei a încetat la data intrării în vigoare a Legii din 2004 privind recunoașterea sexului, care i-a oferit astfel, la nivel național, mijloacele pentru obținerea recunoașterii juridice, aceasta putea, totuși, să pretindă că este o victimă a nerecunoașterii juridice de la data, ulterioară hotărârii *Christine Goodwin*, la care autoritățile britanice au refuzat să dea curs cererii sale, și anume din 5 septembrie 2002.

Libertatea de exprimare (art. 10 din Convenție)

Heinisch împotriva Germaniei

21 iulie 2011

Această cauză privea concedierea unei asistente medicale de geriatrie după ce formulase o plângere penală împotriva angajatorului întemeiată pe deficiențe în privința îngrijirilor acordate. Reclamanta s-a plâns că, prin concedierea ei și refuzul instanțelor de a dispune reîncadrarea sa, a fost încălcat art. 10 (libertatea de exprimare) din Convenție.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 10** (libertatea de exprimare) din Convenție, constatând că fusese disproporționată concedierea reclamantei fără preaviz și că instanțele interne nu asiguraseră un echilibru just între necesitatea de protejare a reputației angajatorului și necesitatea de a proteja dreptul reclamantei la libertatea de exprimare. Curtea a observat în special că, având în vedere deosebita vulnerabilitate a pacienților în vârstă și necesitatea de a preveni abuzurile, informațiile dezvăluite fuseseră în mod incontestabil de interes public. În plus, interesul publicului de a fi informat despre deficiențele în furnizarea de îngrijiri pentru persoanele vârstnice de către o companie de stat era atât de important încât depășea interesul de a proteja reputația și interesele comerciale ale companiei. În sfârșit, această sancțiune nu numai că avusese repercusiuni asupra carierei reclamantei, dar putea avea și un efect descurajator important asupra altor angajați ai companiei și în general asupra angajaților serviciilor de îngrijire și asistență, descurajând astfel denunțul într-o sferă în care pacienții sunt adesea incapabili să își apere drepturile, iar membrii personalului de acordare a îngrijirilor sunt primii care își dau seama de carențele din prestarea acestor servicii.

Tešić împotriva Serbiei

11 februarie 2014

În 2002, reclamanta, o pensionară care suferea de diferite boli, a fost găsită vinovată de defăimarea avocatului său și obligată să-i plătească acestuia 300.000 dinari ca despăgubire, împreună cu dobânzile moratorii, plus cheltuieli de judecată în sumă de 94.120 dinari (echivalentul a cca 4.900 euro în total). În iulie 2009, judecătoria municipală a emis un ordin de executare cerând ca două treimi din pensia reclamantei să fie transferate lunar în contul bancar al avocatului, până la plata integrală a sumelor acordate. După aceste deduceri, reclamantei îi rămâneau aproximativ 60 de euro pe lună pentru a trăi.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 10** (libertatea de exprimare) din Convenție. A

¹ În speță, reclamanta s-a plâns de lipsa recunoașterii juridice a sexului postoperatoriu și de statutul juridic al transsexualilor în Regatul Unit, iar Marea Cameră a Curții a constatat, în special, că a fost încălcat art. 8 (dreptul la respectarea vieții private) din Convenție. În prezenta cauză, Curtea a considerat că situația, așa cum evoluase, nu se mai afla în marja de apreciere a Regatului Unit și că trebuia ca Guvernul Regatului Unit să pună în aplicare în timp util măsurile pe care le considera adecvate pentru a-și îndeplini obligațiile de a garanta pentru reclamant și pentru alte persoane transsexuale dreptul la respectarea vieții private în conformitate cu hotărârea judecătorească.

observat în special că despăgubirile plus cheltuielile de judecată acordate împotriva reclamantei reprezentau în total peste 60% din pensia lunară a acesteia. Mai mult, nu se putea susține că declarația reclamantei în privința fostului său avocat fusese doar un atac personal nejustificat. În plus și mai ales frapant, instanța municipală emisese un ordin cerând ca două treimi din pensia reclamantei să fie transferate lunar în contul bancar al avocatului, în pofida faptului că legea aplicabilă prevăzuse că acesta era cuantumului maxim care putea fi reținut, lăsând în mod clar loc unei abordări mai nuanțate. Până la 30 iunie 2013, reclamanta plătitese un total de cca 4.350 euro, dar cu dobânda acumulată și viitoare, trebuia să continue plățile pentru încă aproximativ doi ani. În mai 2012 pensia lunară a acesteia era de cca 170 euro, astfel încât după deduceri îi rămâneau cca 60 euro din care să trăiască și să-și cumpere medicamentele lunar, care costau cca 44 euro și pe care nu și le mai permitea. Curtea a constatat că aceasta era o situație deosebit de precară pentru o persoană în vârstă care suferea de o serie de boli grave. Prin urmare, de vreme ce măsurile contestate erau prevăzute de lege și au fost adoptate în vederea unui scop legitim, și anume protejarea reputației unei alte persoane, această ingerință în exercitarea dreptului reclamantei la libertatea de exprimare nu fusese „necesară într-o societate democratică”.

Dreptul la căsătorie (art. 12 din Convenție)

Delecolle împotriva Franței

25 octombrie 2018

Această cauză privea dreptul unei persoane vârstnice plasate sub curatelă specială de a se căsători fără să fi primit autorizația curatorului său sau a instanței de tutelă.

Curtea a hotărât că **nu a fost încălcat art. 12** (dreptul la căsătorie) din Convenție. Curtea a constatat în special că orice limitare a dreptului la căsătorie ce rezultă din legislația internă a statelor contractante nu putea să restricționeze acest drept într-un mod care i-ar încălca esența însăși. A considerat, totuși, că limitarea dreptului reclamantului de a se căsători nu fusese arbitrară sau disproporționată.

Interzicerea discriminării (art. 14 din Convenție) și interzicerea generală a discriminării (art. 1 din Protocolul nr. 12 la Convenție)

Burden împotriva Regatului Unit

29 aprilie 2008 (Marea Cameră)

Reclamantele erau două surori în vârstă de peste 80 de ani, necăsătorite, care au locuit împreună toată viața lor, iar în ultimii 30 de ani într-o casă construită pe un teren moștenit de la părinți. Fiecare soră își lăsase averea, prin testament, celeilalte surori. Acestea s-au plâns că, atunci când una dintre ele va muri, supraviețuitoarea va avea de plătit o taxă foarte mare de succesiune, spre deosebire de supraviețuitorul unei căsătorii sau al unui parteneriat civil.

Curtea a reținut că **nu fusese încălcat art. 14** (interzicerea discriminării) din Convenție **coroborat cu art. 1** (protecția proprietății) **din Protocolul nr. 1** la Convenție, constatând că reclamantele, în calitate de surori care locuiau împreună, nu pot fi comparate în sensul art. 14 cu un cuplu căsătorit sau cu un parteneriat civil. Curtea a observat în special că, așa cum nu poate exista o analogie între cuplurile căsătorite și parteneriatele civile, pe de o parte, și cuplurile heterosexuale sau homosexuale care aleg să locuiască împreună, dar să nu devină soț și soție sau parteneri civili, pe de altă parte, absența unui astfel de act cu forță juridică obligatorie între reclamante făcea ca relația lor de coabitare, în ciuda duratei lungi, să fie în mod fundamental diferită de cea a unui cuplu căsătorit sau a unui parteneriat civil. Acest punct de vedere nu era afectat de faptul că statele membre adoptaseră o varietate de norme de succesiune diferite precum cele privind supraviețuitorii unei căsătorii, ai unui parteneriat civil și cei ai unor persoane aflate într-o relație strânsă de familie și, de asemenea, adoptaseră politici diferite în ceea ce privește acordarea de scutiri de impozite pe succesiune pentru diferitele categorii de urmași; statele, în principiu, rămân libere să elaboreze norme diferite în materie fiscală.

Carson și alții împotriva Regatului Unit

16 martie 2010 (Marea Cameră)

Această cauză privea normele pretins discriminatorii care reglementează dreptul la indexarea pensiei de stat. În conformitate cu legislația, pensiile erau indexate numai în cazul în care destinatarul are reședința în mod obișnuit în Regatul Unit sau într-o țară având un acord reciproc cu Regatul Unit privind majorarea pensiilor. Cei având reședința în alte locuri continuau să primească pensia de stat de bază, însă aceasta era înghețată la rata plătită la data la care au părăsit Regatul Unit. Cei 13 reclamânți (în vârstă de 65-92 de ani) își petrecuseră cea mai mare parte a vieții active în Regatul Unit, plătind integral contribuțiile sociale naționale, înainte de a emigra sau a se întoarce în Africa de Sud, Australia sau Canada, în niciunul din aceste state neexistând un acord reciproc cu Regatul Unit privind majorarea pensiilor. Pensiile au fost înghețate în consecință la rata plătită la data plecării acestora. Considerând acest lucru drept o diferență nejustificată de tratament, prima reclamantă a solicitat reexaminarea deciziei de a nu i se indexa pensia. Cu toate acestea, cererea i-a fost respinsă în 2002 și în ultimă instanță, la apelul declarat în fața Camerei Lorzilor în 2005.

Curtea a hotărât că **nu a fost încălcat art. 14** (interzicerea discriminării) din Convenție, **coroborat cu art. 1** (protecția proprietății) **din Protocolul nr. 1** la Convenție. A constatat, în special, că argumentul principal al reclamânților potrivit căruia, întrucât munciseră în Regatul Unit și plățiseră contribuțiile obligatorii la Fondul național de asigurări, se aflau într-o situație în mod relevant similară cu cea a pensionarilor care beneficiau de majorare, era greșit. În plus, în ceea ce privește comparația cu pensionarii rezidenți în Regatul Unit, trebuia reamintit faptul că sistemul de securitate socială avea, în esență, un caracter național și scopul de a asigura un anumit nivel minim de trai locuitorilor săi. În ultimul rând, Curtea nu a considerat nici că reclamânții ar fi într-o situație în mod relevant similară cu cea a pensionarilor rezidenți în țări cu care Regatul Unit încheiasse un acord bilateral care prevedea majorarea.

Cereri pendinte

Taipale împotriva Finlandei (nr. 5855/18) și Tulokas împotriva Finlandei (nr. 5854/18)

Cereri comunicate Guvernului din Finlanda la 12 iulie 2018

Aceste cereri privesc legislația națională care prevede, în anumite circumstanțe, o taxare superioară a veniturilor din pensii decât a veniturilor din salarii.

Curtea a comunicat cererile Guvernului Finlandei și a adresat întrebări părților, în temeiul art. 13 (dreptul la o cale de atac eficientă) și art. 14 (interzicerea discriminării) din Convenție și în temeiul art. 1 (interzicerea generală a discriminării) din Protocolul nr. 12 la Convenție.

Reparația echitabilă (art. 41 din Convenție)

Georgel și Georgeta Stoicescu împotriva României

26 iulie 2011

În 2000, a doua reclamantă, fiind în vârstă de 71 de ani, a fost atacată, mușcată și trântită la pământ de o haită de câini fără stăpân într-o zonă rezidențială din București. În urma incidentului, a început să sufere de amnezie și de dureri de umăr și coapsă și nu putea merge. Trăia o stare constantă de anxietate și nu ieșea niciodată din casă de frica unui alt atac. Până în 2003 a ajuns complet imobilă. Soțul și moștenitorul acesteia au continuat cauza după moartea sa în decembrie 2007.

Curtea a reținut că **a fost încălcat art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție, constatând că, în circumstanțele particulare ale cauzei, neluând măsuri suficiente pentru a aborda problema câinilor fără stăpân și pentru a oferi reparații adecvate celei de-a doua reclamante pentru prejudiciul suferit, autoritățile nu-și îndeplineseră obligația de a-i asigura respectarea vieții private. De asemenea, Curtea a hotărât că a fost **încălcat art. 6 § 1** (dreptul la un proces echitabil) din Convenție, deoarece a doua reclamantă fusese privată de posibilitatea clară și practică de a solicita despăgubiri în instanță pentru atac și, prin urmare, nu beneficiase de dreptul efectiv de acces la o

instanță. În ultimul rând, referitor la suma de acordat în prezenta cauză cu titlul de prejudiciu, în temeiul **art. 41** (reparația echitabilă) din Convenție, Curtea a observat că, în evaluarea suferinței îndurate de reclamantă, trebuie să se țină seama, de asemenea, de situația ei financiară dificilă, de vârsta înaintată și de starea de deteriorare a sănătății ei și de faptul că nu putuse beneficia de asistență medicală gratuită și de medicamente gratuite decât la doi ani și jumătate după incident.

Protecția proprietății (art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție)

Klaus și Iouri Kiladze împotriva Georgiei

2 februarie 2010

Reclamanții erau doi frați, născuți în 1926 și respectiv în 1928, fiind recunoscuți ca victime ale represiunii politice sovietice. În 1998, aceștia au introdus o acțiune solicitând despăgubiri pentru prejudiciul material și moral în baza Legii privind recunoașterea statutului de victimă și regimul de protecție socială pentru persoanele supuse represiunii politice („Legea din 1997”). S-au plâns de „vidul legislativ” care le nega drepturile economice în temeiul legii în cauză.

Curtea a reținut că a fost **încălcat art. 1** (protecția proprietății) **din Protocolul nr. 1** la Convenție, considerând că lipsa totală de acțiune pe o perioadă de mai mulți ani, care era imputabilă statului și îi lipsea pe reclamanți să se bucure efectiv de dreptul la acordarea unei despăgubiri cu titlu de prejudiciu moral într-un termen rezonabil, le impusese acestora o sarcină disproporționată și excesivă care nu poate fi justificată prin presupusa urmărire a unui interes general și legitim de către autorități în prezenta cauză. Curtea a constatat, în special, că statul georgian nu pare nici în prezent să dorească să se implice în procesul de examinare a problemei și de luare de măsuri, privându-i astfel pe reclamanții vârstnici de orice posibilitate de a beneficia în timpul vieții de drepturile pe care le au în temeiul art. 9 din Legea din 1997.

În conformitate cu **art. 46** (forța obligatorie și executorie a hotărârilor) din Convenție, observând că problema unei lacune în legislație ridicată de această cerere nu îi afectase numai pe reclamanți și că situația era de natură să ducă la un număr ridicat de cereri adresate Curții, aceasta a reținut în continuare că trebuiau luate măsuri generale la nivel național în scopul executării hotărârii. Prin urmare, autoritățile trebuiau să acționeze rapid pentru a adopta măsuri legislative, administrative și bugetare, astfel încât persoanele vizate de art. 9 din Legea din 11 decembrie 1997 să poată beneficia efectiv de drepturile garantate de această dispoziție.

Da Conceição Mateus împotriva Portugaliei și Santos Januário împotriva Portugaliei

8 octombrie 2013 (decizie privind admisibilitatea)

Aceste cauze priveau plata pensiilor din sectorul public a reclamanților, care au fost diminuate în 2012 ca urmare a unor reduceri ale cheltuielilor publice portugheze. Reclamanții, născuți în 1939 și respectiv în 1940, s-au plâns de impactul pe care reducerea pensiilor lor îl avusese asupra situației lor financiare și a condițiilor de viață.

Curtea a examinat compatibilitatea dintre reducerea plății pensiilor reclamanților și art. 1 (protecția proprietății) din Protocolul nr. 1 la Convenție. Aceasta a declarat cererile **inadmisibile** (vădit nefondate). Curtea a reținut, în special, că reducerile pensiilor reprezentaseră o restrângere proporțională a dreptului reclamanților la protecția proprietății. Având în vedere problemele financiare excepționale cu care se confrunta Portugalia la acel moment, și dat fiind caracterul limitat și temporar al reducerii pensiilor, guvernul portughez a stabilit un echilibru echitabil între interesul public general și protecția dreptului individual al reclamanților la plata pensiei.

Mauriello împotriva Italiei

13 septembrie 2016 (decizie privind admisibilitatea)

În speță, contribuțiile pentru pensia pentru limită de vârstă plătite de reclamantă de-a lungul carierei sale de 10 ani nu au fost rambursate, întrucât aceasta nu se calificase pentru o pensie de funcționar public, din cauză că nu plătitise contribuții timp de 15 ani așa cum cerea legislația națională. Reclamanta s-a plâns că fusese lipsită de toate contribuțiile

pentru pensie deduse din salariul său de-a lungul carierei sale și că nu primise nicio sumă corespunzătoare sub forma unei pensii pentru limită de vârstă sau a unei sume forfetare. Curtea a declarat cererea **inadmisibilă** ca fiind vădit nefondată. Acesta a constatat în special că obligația de a plăti contribuții pentru pensia pentru limită de vârstă a dus la o ingerință în exercitarea dreptului reclamantei la liniștita posesie, dar a reținut că aceasta fusese prevăzută de lege. Curtea a constatat, cu toate acestea, că ingerința nu adusese o atingere disproporționată dreptului reclamantei de a se bucura de liniștita posesie, având în vedere că statele au la dispoziție o marjă largă de apreciere pentru a alege sistemele de pensionare și că prin Convenție nu le este impusă adoptarea unui model anume. Curtea a observat, de asemenea, că reclamanta începuse să lucreze și să plătească contribuții la o dată la care era deja sigur că nu va obține un drept la pensie, dat fiind că legislația națională prevedea cel puțin 15 ani de ocupare a unei funcții pentru a putea beneficia de acest drept, iar reclamanta plătitese contribuții numai 10 ani când a ajuns la vârsta obligatorie de pensionare. În sfârșit, Curtea a constatat că reclamanta nu furnizase informații cu privire la presupusa sa situație financiară precară, care o împiedicase să efectueze plăți voluntare într-un cont de pensii, care să-i permită, astfel, să obțină o pensie.

Contact presă:
Tel.: +33 (0)3 90 21 43 42